Avizul Comitetului Economic şi Social European privind propunerea de regulament al Parlamentului European şi al Consiliului privind Programul european de observare a Pământului (GMES) şi exploatarea sa iniţială (2011-2013)

COM(2009) 223 final – 2009/0070 (COD)

(2010/C 339/04)

Raportor: **dl VAN IERSEL**

La 30 iunie 2009, în conformitate cu articolul 157 alineatul (3) din Tratatul de instituire a Comunităţii Europene, Consiliul a hotărât să consulte Comitetul Economic şi Social European cu privire la

Propunere de regulament al Parlamentului European şi al Consiliului privind programul european de observare a Pământului (GMES) şi exploatarea sa iniţială (2011-2013)

COM(2009) 223 final - 2009/0070 (COD).

Secţiunea pentru piaţa unică, producţie şi consum, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, şi-a adoptat avizul la 5 ianuarie 2010.

În cea de-a 459-a sesiune plenară, care a avut loc la 20 şi 21 ianuarie 2010 (şedinţa din 20 ianuarie 2010), Comitetul Economic şi Social European a adoptat prezentul aviz cu 184 de voturi pentru, 2 voturi împotrivă şi 4 abţineri.

1. **Concluzii şi recomandări**

1.1 CESE salută Regulamentul privind Programul european de observare a Pământului şi operaţiunile sale iniţiale, care constituie o etapă strategică importantă în cadrul stabilirii unui nou cadru pentru dezvoltarea unei politici spaţiale europene mature.

1.2 CESE consideră că acest cadru va permite obţinerea de beneficii substanţiale prin punerea în aplicare a politicilor existente, elaborarea de noi politici, intensificarea furnizării de servicii inteligente şi adaptate în Europa şi în afara ei, precum şi prin consolidarea poziţiei UE în negocierile internaţionale.

1.3 Avantajele pentru societate şi cetăţeni vor fi considerabile, dat fiind că serviciile spaţiale privesc un larg evantai de domenii importante, de exemplu schimbările climatice, serviciile de urgenţă, aspecte legate de mediu şi sănătate (cum ar fi calitatea apei şi a aerului din punctul de vedere al poluării), agricultura şi silvicultura, diminuarea resurselor naturale, aspecte legate de gestionarea spaţiului şi o serie de aspecte legate de securitate şi apărare.

1.4 Este indispensabilă o calitate superioară atât a componentelor spaţiale, cât şi a celor *in situ*, precum şi a capacităţii acestora de a interacţiona şi de a crea sinergii. Serviciile spaţiale vor completa serviciile terestre, aeriene şi maritime [1].

1.5 Agenţiile europene şi serviciile publice ale statelor membre constituie principalii destinatari ai serviciilor spaţiale. De asemenea, de acestea va beneficia şi sectorul privat. Gama de servicii utile oferite sectorului public şi privat se va lărgi pe măsură ce se va dezvolta piaţa. Sectorul din aval, constituit în principal din IMM-uri, necesită atenţie şi fonduri speciale.

1.6 Guvernanţa este de o importanţă capitală. Elementele sale esenţiale sunt:

— coordonarea şi coerenţa, bazate pe recunoaşterea *spaţiului* ca temă comunitară integrată şi pe angajamentul deplin al tuturor direcţiilor generale ale Comisiei şi ale agenţiilor europene implicate în politicile şi activităţile spaţiale;

— coordonarea dintre Comisie şi un mare număr de entităţi publice din statele membre;

— cunoştinţele operaţionale de care dispune Comisia pentru a aborda sectorul din aval;

— condiţii-cadru care să încurajeze investiţiile private.

1.7 O interacţiune eficientă între serviciile spaţiale şi terestre va permite asigurarea continuă de date complete şi valide. Accesul deplin şi deschis la date este indispensabil pentru evitarea deficienţelor şi stimularea sectorului din aval. Datele definite clar ca fiind sensibile pentru statele membre şi Uniune trebuie protejate.

[1] Serviciile spaţiale vor permite, de exemplu, un acces mai rapid la anumite informaţii pertinente, ceea ce va asigura o rezervă suplimentară de timp pentru luarea unor decizii şi elaborarea de contramăsuri. În plus, acestea vor facilita interpretarea, la scară globală şi regională, a evenimentelor şi deficienţelor neprevăzute.

1.8 CESE ia notă de alocarea unui buget de 150 de milioane EUR, ca prim pas pentru promovarea acestor aplicații. Deşi acest lucru se cuvine apreciat, trebuie menționate anumite chestiuni nerezolvate. Pentru ca sistemul să-şi atingă efectiv obiectivele, sunt necesare continuarea negocierilor şi clarificări privind o posibilă insuficiență a resurselor financiare, lansarea sateliților Santinela B în completarea sateliților Santinela A, precum şi repartizarea bugetelor comunitare între diversele părți interesate.

1.9 Viitoarele servicii spațiale ating o gamă largă de domenii, care răspund nevoilor societății şi cetățenilor. Prin urmare, CESE recomandă cu fermitate adoptarea unei strategii comunitare pentru sensibilizarea opiniei publice cu privire la viitoarelor avantaje ale observării Pământului şi acordarea unei atenții speciale educării şi formării experților tehnici din acest domeniu.

1.10 Observarea Pământului ar trebui să facă parte din Strategia de la Lisabona post-2010.

2. **Politica spațială europeană**

2.1 Rațiunile principale care stau la baza interesului sporit ce se cuvine acordat problematicii spațiului sunt de natură politică şi economică. Schimbările climatice, obiectivele legate de mediu şi spațiul cosmic, siguranța cetățenilor şi asigurarea unei infrastructuri de apărare complementare determină necesitatea îmbunătățirii serviciilor spațiale operaționale.

2.2 Sunt necesare o politică spațială europeană şi servicii autonome, ca urmare a creşterii activităților spațiale desfăşurate la nivel global de un număr din ce în ce mai mare de parteneri şi concurenți ([2]).

2.3 În urma publicării, în ultimii zece ani, a Cărții verzi şi a Cărții albe ale Comisiei, precum şi în urma încheierii, în 2003, a unui acord-cadru între Agenția Spațială Europeană (ASE) şi Comisie, inițiative care s-au bucurat de apreciere, CESE şi-a însuşit pe deplin politicile menționate în documentele Consiliului comun pentru spațiu şi ale Agenției Spațiale Europene (ASE) din aprilie-mai 2007 ([3]). În octombrie 2009, preşedintele Barroso a subliniat semnificația spațiului cosmic pentru un larg spectru de politici comunitare ([4]).

2.4 ASE a realizat o muncă impresionantă, desfăşurată pe o lungă perioadă de timp. Pe lângă activități de cercetare, programele spațiale au facilitat dezvoltarea unor servicii operaționale, în cooperare cu întreprinderile private. Anul trecut, concluzia CESE a fost că ASE a desfăşurat o „politică industrială" încununată de succes. În contextul noii repartizări a sarcinilor între ASE şi Comisie, aceasta din urmă a preluat întreaga responsabilitate a fazei operaționale a proiectelor.

2.5 CESE şi-a exprimat deja speranța ca implicarea Comisiei în procesul de elaborare a politicilor şi de finanțare să determine dezvoltarea activităților spațiale atât din sectorul public, cât şi din cel privat.

2.6 În acelaşi spirit, Comisia propune Regulamentul privind GMES şi faza inițială a punerii sale în aplicare (2011-2013) ca o etapă necesară pentru îndeplinirea condițiilor impuse de o politică spațială europeană matură.

2.7 GMES a suscitat un interes sporit şi a determinat o intensificare a activității de programare de către agențiile europene şi sectoarele public şi privat din întreaga Europă.

2.8 În vederea asigurării unei exploatări eficiente a numeroaselor avantaje potențiale ale programului, CESE a salutat anul trecut crearea unui birou al GMES în cadrul DG Întreprinderi şi Industrie, care să asigure coordonarea. Această programare este cât se poate de recomandabilă, dat fiind că sunt implicate mai multe direcții generale şi al şaptelea Program-cadru.

2.9 De asemenea, îmbunătățirea coordonării la nivel european, precum şi între Comisie şi statele membre va fi benefică pentru adoptarea unor abordări integrate în statele membre, unde acestea deseori lipsesc. Totodată, această măsură poate determina o sensibilizare sporită şi o îmbunătățire a imaginii *spațiului* în rândul cetățenilor, prin evidențierea legăturilor dintre acesta şi anumite servicii destinate cetățenilor.

3. **Regulamentul**

3.1 Pe lângă activitățile de cercetare şi dezvoltare din cadrul GMES, în cadrul cărora Comisia, ASE şi statele membre sunt parteneri activi, Comisia se va concentra pe domenii în care intervenția comunitară poate constitui o valoare adăugată.

3.2 Regulamentul prevede servicii operaționale GMES pe scară mai largă. Fiind vorba de o nouă etapă într-un nou cadru, atât elaborarea programului – în special selectarea priorităților – cât şi guvernanța au făcut obiectul unei largi consultări a tuturor părților interesate, a coordonatorilor GMES din statele membre, a utilizatorilor reali şi potențiali, precum şi a sectoarelor acestei industrii.

3.3 Regulamentul privind observarea Pământului stabileşte un temei juridic pentru programul GMES şi finanțarea UE pentru prima fază a punerii sale în aplicare (2011-2013), care se ridică la 107 milioane EUR din bugetul Comisiei. Totodată, cel de-al şaptelea Program-cadru prevede un buget suplimentar de 43 de milioane EUR, ridicând totalul la 150 de milioane EUR, până la încheierea unui acord privind un nou buget multianual pentru perioada 2013-2020 ([5]).

([2]) În acest context, se cuvine să se acorde atenție rețelei globale de sisteme de observare a Pământului (GEOSS). Prin intermediul GMES, UE intenționează să joace un rol esențial în cadrul GEOSS.

([3]) JO C 162, 25.6.2008, p. 24.

([4]) Cuvântarea de deschidere rostită de preşedintele Comisiei la conferința privind „Proiectele Europei privind spațiul cosmic. Noi şanse pentru întreprinderile europene şi societatea civilă", Bruxelles, 15-16 octombrie 2009.

([5]) Aceste sume se adaugă la bugetul de 1,4 miliarde EUR prevăzut în cel de-al şaptelea Program-cadru pentru proiecte spațiale.

3.4 Sunt prevăzute cinci domenii de acțiune. Pentru perioada 2011-2013, se va pune accentul pe serviciile de intervenție de urgență și serviciile de monitorizare a teritoriului ([6]).

3.5 Faza inițială a punerii în aplicare va fi gestionată de Comisie, în cadrul activităților generale ale GMES, care acoperă și activitățile de cercetare ale UE și pe cele ale partenerilor acestui program. Acest cadru trebuie disociat de punerea în aplicare din punct de vedere tehnic a componentei spațiale a GMES, care va fi încredințată ASE.

3.6 Pe lângă un acord general între părțile interesate, consultările au pus în evidență o nevoie majoră de date precise și valide.

3.6.1 Utilizatori extrem de diverși, precum comunitățile de cercetare, autoritățile publice de la nivel național și regional, precum și serviciile de securitate, au o nevoie vitală de date valide, uneori în condiții de extremă urgență.

3.6.2 Disponibilitatea continuă a unor date valide este o condiție indispensabilă pentru dezvoltarea în continuare, de către sectorul din aval, a piețelor europene din domeniul observării Pământului, care să favorizeze creșterea economică și crearea de locuri de muncă ([7]).

3.7 În ceea ce privește *subsidiaritatea*, se cuvine observat că, în urma unei evaluări globale, reiese cu claritate că serviciile care trebuie furnizate în virtutea acestui regulament necesită punerea în comun, la nivel european, a contribuțiilor statelor membre, creându-se astfel condițiile unor economii de scară și o punere în aplicare eficace a legislației UE în domeniul mediului ([8]).

4. **Observații generale**

4.1 CESE salută călduros operațiunile inițiale efectuate în conformitate cu Regulamentul privind observarea Pământului, care reprezintă un pas înainte strategic și care vin în completarea programelor de cercetare, a serviciilor și a altor operațiuni deja existente.

4.2 Prin lansarea GMES, Comisia și ASE au inițiat un program de exploatare operațională civilă a datelor obținute prin satelit, care, pe lângă aplicațiile meteorologice, are meritul de a oferi date unice la nivel mondial ca scară și adâncime de măsurare. Evoluția constantă și punerea în aplicare a acestui program vor permite industriei europene să se plaseze pe primul loc la nivel global.

4.3 O largă consultare cu toate părțile implicate și evaluarea impactului demonstrează existența unui larg consens asupra obiectivelor programului și a viitoarelor posibilități oferite de acesta. Mai multe studii specifice realizate ca răspuns la anumite cereri au pus în evidență efecte pozitive similare ale GMES și posibilități mai mari oferite actorilor din sectoarele public și privat ([9]).

4.4 Efectele pozitive ale noilor acțiuni așteptate de un mare număr de părți interesate din sectoarele public și privat, precum și de către CESE, pot fi rezumate astfel:

— în plan strategic, GMES reflectă responsabilitățile crescânde ale UE, la nivel european și internațional, precum și impactul său durabil asupra afacerilor de la nivel european și global;

— informațiile spațiale adaptate și prompte vor ajuta Comisia, statele membre și regiunile să pună mai eficient în aplicare programele existente;

— se pot configura (noi) politici cu mai mare precizie;

— informațiile spațiale vor contribui substanțial la anumite operațiuni nespațiale, întrucât permit o cunoaștere de mare acuratețe și lărgirea colecției de date ([10]);

— noile informații vor constitui o valoare adăugată pentru agențiile europene precum Agenția Europeană de Mediu și Agenția Europeană de Apărare;

— vor apărea posibilități de dezvoltare pentru activitățile din aval din sectorul privat;

— se vor crea noi servicii, solicitate de autoritățile publice naționale și agenții, care vor aduce beneficii cetățenilor în domeniul protecției mediului și în cel al securității, permițând totodată realizarea de economii bazate pe soluții inteligente și vor constitui un factor de creștere economică;

— poziția UE se va putea sprijini pe cunoștințe mai extinse în negocierile internaționale privind chestiuni precum schimbările climatice și în acordurile privind o mai bună monitorizare;

— anumite servicii specifice, bazate pe informații adecvate, vor facilita punerea în aplicare a politicilor europene privind țările în curs de dezvoltare.

4.5 Se prevede un raport costuri-beneficii avantajos: o cifră de afaceri relativ modestă va genera avantaje substanțiale.

4.6 Perioada de punere în aplicare a programelor ASE este limitată la trei ani. Prin urmare, Consiliul ar trebui să formuleze angajamentele pe termen lung ale UE pentru perioada de după 2013. Continuitatea programelor operaționale constituie un element esențial. O planificare pe termen lung este o condiție determinantă pentru ca obiectivele și serviciile publice să beneficieze de avantajele observării Pământului. Aceasta constituie și o condiție de bază pentru a încuraja sectorul din aval să dezvolte serviciile.

([6]) Cf. articolul 3 din regulament.

([7]) Cf. articolul 8 din regulament.

([8]) Cf., de asemenea, articolul 4 alineatul (3) din regulament.

([9]) Cf., printre altele, „Socio-Economic Benefits Analysis of GMES" (*Analiza avantajelor socio-economice ale GMES*), PriceWaterhouseCooper, octombrie 2006, „EU Space Policy and its potential for EU industrial sector competitiveness" (*Politica spațială a UE și potențialul acesteia în ceea ce privește competitivitatea industriei europene*), studiu realizat pentru Parlamentul European, 2007 și „Study on the competitiveness of the GMES downstream sector" (*Studiu privind competitivitatea sectorului din aval al GMES*), Ecorys and others, noiembrie 2008.

([10]) De exemplu: TERRAFIRMA – serviciu de informare privind pericolele legate de mișcările solului, în special în zonele costiere sau seismice; PROMOTE – serviciu de informare cu privire la calitatea aerului; MY OCEAN – serviciu de supraveghere și de analize prospective ale oceanelor; SAFER – serviciu de intervenții de urgență.

4.7 În acelaşi context, este vital să se asigure, pentru toate părţile implicate, continuitatea şi justeţea datelor, precum şi accesibilitatea deplină a acestora, în mod deschis.

4.8 Pentru asigurarea durabilităţii politicii spaţiale, este indispensabilă sensibilizarea opiniei publice pe tot cuprinsul Europei. Se impune de urgenţă elaborarea unei strategii care să explice cu claritate viitoarele avantaje ale serviciilor spaţiale pentru societate şi cetăţeni şi care să asigure sprijinul public.

4.9 În acelaşi context, CESE subliniază necesitatea de a se acorda o atenţie specială educaţiei şi formării de experţi în acest domeniu.

5. **Guvernanţa**

5.1 Dat fiind că operaţiunile iniţiale vor determina cadrul în care se vor extinde operaţiunile într-o fază ulterioară, trebuie garantate de la bun început o gestionare şi o guvernanţă adecvate. Guvernanţa priveşte în special aspectele menţionate în cele ce urmează.

5.1.1 Din motive uşor de înţeles, *spaţiul* a constituit multă vreme un domeniu politic izolat în cadrul UE, dar acum trebuie recunoscut ca o politică comunitară de sine stătătoare. Aceasta se va integra perfect în Strategia de la Lisabona post-2010 ([11]).

5.2 Toate direcţiile generale ale Comisiei care participă la politicile spaţiale ar trebui să îşi coordoneze în mod armonios activităţile pentru a evita suprapunerile şi să prevadă acţiuni concertate când mai multe direcţii sunt implicate în observarea Pământului.

5.3 Agenţiile europene şi unele direcţii generale, respectiv cele din domeniile cercetării, mediului, agriculturii, justiţiei şi afacerilor interne, sănătăţii şi protecţiei consumatorilor, dezvoltării, comerţului şi relaţiilor externe trebuie implicate din două motive suplimentare:

— pentru a furniza informaţii exacte care să permită crearea serviciilor de sprijin prin satelit;

— pentru a beneficia de avantajele serviciilor oferite.

5.4 Abordările coordonate corespunzător la nivelul Comisiei vor permite şi menţinerea coerenţei şi interoperabilitatea Programului european de observare a Pământului şi alte programe spaţiale, precum cele din domeniul telecomunicaţiilor şi al transporturilor.

5.5 Este necesară o coordonare eficientă, având în vedere numărul mare de operatori naţionali implicaţi în mod egal în strângerea de informaţii.

5.6 Sateliţii, staţiile de măsurare automată şi internetul facilitează tot mai mult monitorizarea mediului în timp real. GMES poate constitui o contribuţie de tipul „*Near real-time information for decision-making*" (*Informaţii în timp cvasi-real pentru luarea deciziilor*), în vederea măsurării calităţii mediului în cadrul iniţiativei „Dincolo de PIB" ([12]).

5.7 Creşterea numărului de sateliţi necesită o gestionare atentă a tuturor activelor spaţiale, pentru a evita coliziunile în spaţiu, care ar provoca contaminarea şi poluarea spaţiului cu deşeuri.

6. **Aspecte specifice**

6.1 Observarea Pământului rămâne o piaţă relativ restrânsă în comparaţie cu pieţele legate de spaţiu în ansamblu. În 2005, veniturile la nivel global s-au ridicat la 1,3 miliarde EUR, din care 0,4 miliarde în Europa. Jumătate din aceste venituri au fost generate de aplicaţiile meteorologice.

6.2 Sectorul din amonte al activităţii de observare a Pământului este predominant instituţional şi depinde de finanţarea publică. Sateliţii comerciali de observare puşi în funcţiune au fost concepuţi în cadrul parteneriatelor public-privat şi sunt încă dependenţi de finanţarea publică.

6.3 *Datele sunt esenţiale*

6.3.1 CESE subliniază că accesul la date deplin şi deschis este indispensabil stabilirii unei situaţii de egalitate între părţile publice şi private şi dezvoltării unui sector comercial încă slăbit.

6.3.2 Fluxul continuu de date furnizate este de o importanţă capitală pentru a permite dezvoltarea unui sector viabil în aval. Orice incertitudine în această privinţă ar constitui un enorm recul pentru piaţă, întrucât ar da de înţeles că infrastructurile necesare nu răspund exigenţelor.

6.3.3 Reacţiile sectorului industrial faţă de primele serii de sateliţi operaţionali pentru GMES – Santinela A – sunt clar pozitive ([13]). Cu toate acestea, este necesar să se acorde o atenţie specială lanţului actual de descărcare a datelor spaţiale, în vederea asigurării unor condiţii optime.

6.3.4 „Santinelele B", necesare înlocuirii „Santinelelor A", care se apropie de sfârşitul ciclului lor de viaţă, sunt de asemenea esenţiale pentru garantarea durabilităţii sistemului şi pentru asigurarea continuităţii serviciilor în cazul defectării unui satelit. Finanţarea „Santinelelor B" rămâne nesigură şi trebuie asigurată.

([11]) Cf. nota de subsol 4.

([12]) Cf. Comunicarea CE „Dincolo de PIB. Măsurarea progreselor într-o lume în schimbare", COM(2009) 433 final.

([13]) Cf. „Industry Information Day on the GMES Sentinel Data Policy" (*Ziua de informare pentru sectorul industrial privind politica în domeniul datelor referitoare la „Santinela" din cadrul GMES*), Bruxelles, 11 septembrie 2009.

6.3.5 Pentru a asigura continuitatea serviciilor şi dezvoltarea de noi servicii, este necesar ca, după consultare, sectorul din aval să fie informat cât mai rapid cu privire la viitorul mecanism de facturare a utilizării datelor.

6.4 *Condiţii financiare*

6.4.1 Resursele financiare pentru operaţiile iniţiale din perioada 2011-2013 se ridică la 150 de milioane EUR, respectiv 43 de milioane în cadrul celui de-al şaptelea Program-cadru şi 107 milioane din bugetul Comisiei. CESE solicită cu insistenţă clarificări privind mai multe aspecte nerezolvate.

6.4.2 Părţile interesate trebuie să aibă certitudinea că se vor aloca 107 milioane EUR ca fonduri sau credite. Trebuie precizate regulile de participare. Ţările asociate trebuie considerate beneficiarii potenţiali ai subvenţiilor sau contractelor?

6.4.3 Date fiind rezultatele planificate, este puţin probabil ca suma de 150 de milioane EUR să fie suficientă. În primul rând, conform unei opinii larg răspândite, de exemplu la ASE şi EADS, este indispensabilă acordarea unui credit suplimentar de 30 de milioane EUR în cadrul celui de-al şaptelea Program-cadru pentru ca instalaţiile terestre să răspundă exigenţelor. În al doilea rând, nu este clar cum se vor acoperi nevoile financiare ale anului 2013, chiar dacă resursele financiare ale bugetului comunitar 2013-2020 par a fi asigurate.

6.4.4 Al treilea aspect îngrijorător priveşte lansarea prevăzută a „Santinelelor B", dat fiind că finanţarea nu este inclusă în buget, deci încă nerezolvată ([14]).

6.4.5 O altă provocare priveşte finanţarea serviciilor conexe din domeniul maritim, a celor privind atmosfera şi securitatea, care ar trebui să fie stabilită în acelaşi moment cu finanţarea serviciilor terestre şi de urgenţă. CESE ar dori să primească estimări privind finanţarea acestor servicii şi nivelul de angajare al celui de-al şaptelea şi celui de-al optulea Program-cadru, precum şi al direcţiilor generale ale Comisiei, în special DG Mediu. O astfel de clarificare ar fi foarte importantă pentru sectorul din aval.

6.4.6 Cheltuielile financiare suplimentare necesare nu ar trebui să fie neapărat acoperite numai de bugetul UE. Se pot avea în vedere şi alte surse, precum ASE sau contribuţiile naţionale.

6.5 *Sectorul din aval*

6.5.1 În prezent, sectorul din aval al observării Pământului, aflat în curs de dezvoltare, este unul de mici dimensiuni şi fragmentat, care, în 2006, număra 150 de întreprinderi, reprezentând aproximativ 3 000 de persoane. În acelaşi an, veniturile totale la nivel european se ridicau la 250-300 de milioane EUR. Veniturile din sectorul public se ridicau la aproximativ 150 de milioane EUR. Clienţii sunt în principal autorităţi şi agenţii publice. Profiturile sunt fluctuante. În SUA, sectorul industrial este de două, trei ori mai mare decât în Europa şi prezintă o rată de creştere mai ridicată ([15]).

6.5.2 Este în curs de desfăşurare un proces de grupare a activităţilor din aval.

6.5.3 Chiar dacă operaţiile generate au o amploare limitată, relaţia de lungă durată dintre ASE şi sectorul industrial, în ciuda limitării operaţiunilor generate, a fost centrată pe expertiza ASE ca mediator de servicii. Aceasta a dat naştere unei politici industriale încununate de succes.

6.5.4 CESE solicită ca, dat fiind că responsabilitatea acestor aplicaţii va fi transferată de la ASE către Comisie, serviciile acesteia să ofere garanţia unei expertize tehnice echivalente în acest domeniu.

6.5.5 Orientările generale ale viitorului program sunt clare, cu un puternic accent pe implicarea IMM-urilor, a căror creativitate, în opinia CESE, este de o importanţă capitală. În acest context, CESE ar dori să atragă atenţia asupra celor două aspecte menţionate mai jos.

6.5.5.1 Bugetele pentru proiectele care depăşesc 25 de milioane EUR necesită participarea unor întreprinderi de mari dimensiuni. ASE a solicitat în mod proactiv participarea IMM-urilor. Comisia trebuie să adopte aceeaşi atitudine.

6.5.5.2 În cadrul proiectelor mici, IMM-urile trebuie invitate să devină contractanţi principali.

6.5.6 În cadrul proiectelor de cerere de ofertare privind bugetul de 150 de milioane pentru perioada 2011-2013, Comisia trebuie să identifice posibilele deficienţe provocate de autorităţile publice, care ar putea fi agravate de evaluările consultanţilor. În prezent, rolul sectorului public ca principal consumator de servicii suferă deseori de lipsă de claritate.

6.5.7 Având în vedere că GMES urmăreşte crearea unei industrii inovatoare în materie de geo-informare, programul trebuie să se adreseze tuturor actorilor din domeniu. Există tendinţa de a implica în principal sectoarele industriale care au deja legătură cu activitatea spaţială. CESE insistă asupra faptului că, dacă se doreşte un viitor durabil pentru GMES, este necesară participarea tuturor actorilor din sectorul geo-informării, fie că sunt sau nu legaţi de sectorul spaţial.

6.5.8 CESE aprobă acordarea unui sprijin financiar proiectelor întreprinderilor private, pentru a compensa deficienţele pieţei din acest sector strategic cu potenţial ridicat.

6.5.9 În prezent, activităţile spaţiale se concentrează într-o singură parte a UE. Având în vedere capacităţile actuale, poate şi trebuie să fie încurajată dezvoltarea în continuare a sectorului din aval în noile state membre.

([14]) „Santinelele B" sunt în curs de proiectare de către ASE, dar costurile operaţionale ar trebui acoperit de Comisie. Conform calculelor EADS, acestea se ridică la 165 de milioane EUR.

([15]) Pentru analize complete şi detaliate, cf. studiile menţionate la nota de subsol 9.

6.5.10 CESE consideră că diminuarea numărului de specialişti din acest domeniu constituie un motiv de îngrijorare. Tendința actuală trebuie inversată. Pentru a permite industriei să fructifice din plin posibilitățile oferite, trebuie îmbunătățite programele de educare şi formare destinate atât potențialilor clienți publici, cât şi sectorului tehnologiei înalte din aval.

6.6 *Securitatea*

6.6.1 Dacă ne amintim că, din motive de securitate națională, *spațiul* era abordat separat de către ASE, acordul CE-ASE din 2004 şi rezoluția Consiliului din mai 2007 reprezintă o schimbare majoră. CESE salută atenția acordată utilizării datelor GMES şi a informațiilor în beneficiul siguranței cetățenilor, precum şi politicii de protecție a datelor care să garanteze o utilizare securizată a datelor potențial sensibile de către Comisie, agențiile europene şi statele membre.

6.6.2 De asemenea, CESE salută consolidarea coordonării dintre GMES şi Agenția Europeană de Apărare, care va permite să se stabilească legături între politica în materie de date şi aplicațiile GMES, pe de o parte, şi planificarea prevăzută a capacităților europene de securitate şi viitoarele nevoi aferente, pe de altă parte.

6.6.3 CESE sprijină pe deplin abordarea prevăzută de *dublă utilizare* (civilă şi militară), care combină utilizările în scopuri ştiințifice şi de securitate, ca foaie de parcurs strategică pentru GMES. O astfel de abordare este extrem de pertinentă pentru a face față provocărilor imediate, pe termen mediu şi lung, prin îmbunătățirea capacităților europene în domenii precum supravegherea maritimă, controlul terestru şi la frontiere, inclusiv controlul ([16]) asupra organizării migrației ilegale sau lupta împotriva contrabandei şi a traficului de droguri şi protecția infrastructurilor vitale, precum şi combaterea proliferării armelor.

Bruxelles, 20 ianuarie 2010

Preşedintele
Comitetului Economic şi Social European
Mario SEPI

([16]) În strânsă cooperare cu Agenția Frontex a UE pentru supravegherea transfrontalieră terestră.